

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

14. september 2016*

»Appel — konkurrence — karteller — det europæiske marked for forspændingsstål — bøder — beregning af bødernes størrelse — retningslinjerne for beregning af bøder af 2006 — punkt 35 — fuld prøvelsesret — begrundelsespligt — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — artikel 47 — adgang til effektive retsmidler inden for en rimelig frist«

I sag C-519/15 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 25. september 2015,

Trafilerie Meridionali SpA, Pescara (Italien), ved advocati P. Ferrari og G. Lamicela,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved V. Bottka, G. Conte og P. Rossi, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Arabadjiev, og dommerne J.-C. Bonichot og E. Regan (refererende dommer),

generaladvokat: J. Kokott

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: italiensk.

Dom

- 1 Trafilerie Meridionali SpA (herefter »Trame«) har i appelskriftet nedlagt påstand om ophævelse af dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 15. juli 2015, Trafilerie Meridionali mod Kommissionen (T-422/10, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2015:512), hvorved Retten delvis frifandt Kommissionen i det søgsmål, som selskabet havde anlagt med påstand om annulation og ændring af Kommissionens afgørelse K(2010) 4387 endelig af 30. juni 2010 om en procedure i henhold til artikel 101 TEUF og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/38344 – Forspændingsstål), som ændret ved Kommissionens afgørelse K(2010) 6676 endelig af 30. september 2010 og ved Kommissionens afgørelse K(2011) 2269 endelig af 4. april 2011 (herefter »den omtvistede afgørelse«).

Retsforskrifter

- 2 Retningslinjerne for beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning (EF) nr. 1/2003 (EUT 2006, C 210, s. 2, herefter »retningslinjerne af 2006«) bestemmer under overskriften »Betalingssevne«:
»35. Under særlige omstændigheder kan Kommissionen, efter anmodning, tage hensyn til en virksomheds manglende betalingssevne i en given social og økonomisk kontekst. Kommissionen nedsætter ikke bøden, blot fordi den fastslår, at virksomheden befinder sig i en ugunstig eller tabsgivende økonomisk situation. Der kan kun ydes bødenedsættelse på grundlag af objektive beviser for, at en bøde, der pålægges i overensstemmelse med de foreliggende retningslinjer, ville medføre ubodelig skade for den pågældende virksomheds levedygtighed og gøre dens aktiver fuldstændig værdiløse.«

Twistens baggrund

- 3 Den foreliggende sag vedrører sektoren for forspændingsstål. Dette udtryk omfatter metaltråd og snoet afstivningstråd og bl.a. stål til forspændt beton, som anvendes til balkoner, til piloteringspæle eller til rør, og stål til efterspændt beton, som anvendes til industribyggeri, til underjordiske bygværker eller til opførelse af broer.
- 4 Trame er en italiensk producent af snoet tråd, der består af tre og syv tråde, samt andre typer stål. I hvert fald siden begyndelsen af 1997 og indtil slutningen af 2002, en periode, hvor dette selskab hed »Trafilerie Meridionali SpA«, var størstedelen af selskabskapitalen ejet af en familie. Den 28. april 2008 ændrede dette selskab navn og blev til Emme Holding SpA, og det oprettede et datterselskab ved navn »Trafilerie Meridionali Srl«, som overtog sit moderselskabs fremstillingsvirksomhed. Den 11. november 2013 blev dette selskab indlemmet i Emme Holding, og sidstnævnte overtog navnet »Trafilerie Meridionali SpA«.
- 5 Den 19. og den 20. september 2002 gennemførte Kommissionen kontrolundersøgelser i lokalerne for flere virksomheder, idet den havde modtaget oplysninger fra Bundeskartellamt (forbundskonkurrencemyndighed, Tyskland) og fra en fabrikant af forspændingsstål vedrørende en overtrædelse af artikel 101 TEUF.
- 6 Efter gennemførelsen af sin undersøgelse vedtog Kommissionen den 30. september 2008 en klagepunktsmeddelelse, som vedrørte flere selskaber, heriblandt Trame. Alle adressaterne for denne meddelelse afgav skriftlige bemærkninger som svar på de af Kommissionen formulerede klagepunkter. En høring fandt sted den 11. og den 12. februar 2009, i hvilken Trame deltog.

- 7 Med den omtvistede afgørelse fastslog Kommissionen, at flere leverandører af forspændingsstål havde overtrådt artikel 101, stk. 1, TEUF, og fra den 1. januar 1994, artikel 53, stk. 1, i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 2. maj 1992 (EFT 1994, L 1, s. 3) ved at deltage i et kartel på såvel europæisk som nationalt og regionalt plan i perioden fra den 1. januar 1984 til den 19. september 2002.
- 8 Nævnte kartel bestod bl.a. af følgende arrangementer:
- et nationalt arrangement, der varede fra den 5. december 1995 til den 19. september 2002, og som omhandlede fastsættelse af kvoter for Italien samt eksport fra dette land til resten af Europa (»club italia«)
 - et paneuropæisk arrangement, som blev indgået i maj 1997, som ophørte i september 2002, og som bl.a. havde til formål at fordele kvoter, at fordele kunder og at fastsætte priser (»club Europe«)
 - drøftelser mellem club Europe og club Italia (i perioden fra i det mindste september 2000 til september 2002 mødtes de permanente medlemmer af club Europe, Italcables SpA, CB Trafilati Acciai SpA (herefter »CB«), Redaelli Tecna SpA, Industria Trafilera Applicazioni Speciali SpA (herefter »Itas«) og Siderurgica Latina Martin SpA regelmæssigt med det mål at integrere de italienske virksomheder i club Europe som permanente medlemmer).
- 9 Kommissionen fandt i den omtvistede afgørelse, at Trame i perioden fra den 4. marts 1997 til den 19. september 2002 havde deltaget i club Italia, og at selskabet fra den 15. maj 2000 »havde haft kendskab til eller rimeligvis burde have haft kendskab til kartellets forskellige niveauer«, herunder navnlig club Europe. Kommissionen holdt således Trame ansvarlig for dets deltagelse i kartellet i denne periode fra den 4. marts 1997 til den 19. september 2002.
- 10 Trame blev for denne overtrædelse pålagt en bøde på 3,249 mio. EUR. Kommissionen fastsatte i denne henseende bødens grundbeløb til 10 mio. EUR og nedsatte derefter dette grundbeløb til 9,5 mio. EUR for at tage hensyn til den mindre rolle, som dette selskab havde spillet i det omhandlede kartel. Eftersom det nævnte beløb oversteg loftet på 10% af Trames samlede omsætning i 2009, dvs. næsten 32,5 mio. EUR, fastsatte Kommissionens bødes endelige beløb til 3,249 mio. EUR.

Sagen for Retten og den appellerede dom

- 11 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 15. september 2010 anlagde Trame et søgsmål med påstand om annullation og ændring af den omtvistede afgørelse.
- 12 Til støtte for søgsmålet fremsatte Trame fem anbringender vedrørende selskabets deltagelse i kartellet og denne deltagelses betydning for bødens størrelse. I henhold til det første anbringende havde Kommissionen navnlig med urette foreholdt selskabet at have deltaget i en enkelt overtrædelse. Efter vedtagelsen af afgørelse K(2011) 2269 endelig tilpassede Trame sine anbringender for også at gøre gældende, at proportionalitetsprincippet og ligebehandlingsprincippet var blevet tilsidesat, fordi ArcelorMittal SA og Ori Martin SA var blevet behandlet anderledes end selskabet i forbindelse med fastsættelsen af bødens størrelse. Endvidere fremsatte Trame et sjette anbringende, hvorefter selskabet ikke var i stand til at betale bøden.
- 13 Med den appellerede dom annullerede Retten den omtvistede afgørelse, for så vidt som Kommissionen hermed dels havde fastslået, at Trame havde deltaget i den paneuropæiske del af det omhandlede kartel i perioden fra den 4. marts 1997 til den 9. oktober 2000, at denne deltagelse vedrørte tretrådet snoet tråd i perioden fra den 4. marts 1997 til den 28. februar 2000, og at denne deltagelse i

konkurrencebegrænsende praksis varede fra den 30. august 2001 til den 10. juni 2002, dels havde pålagt Trame en uforholdsmæssig bøde for at sanktionere selskabets deltagelse i den enkelte overtrædelse for perioden fra den 4. marts 1997 til den 19. september 2002.

- 14 Retten fastslog under udøvelse af sin fulde prøvelsesret, at en bøde på 5 mio. EUR gjorde det muligt effektivt at sanktionere Trames ulovlige adfærd. På grund af det lovbestemte loft på 10% af den samlede omsætning i artikel 23, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i [...] artikel [101 TEUF og 102 TEUF] (EFT 2003, L 1, s. 1) fastslog Retten, at den endelige bøde, som Trame skulle pålægges, ikke kunne overstige 3,2 mio. EUR, og fastsatte således bøden til dette beløb.
- 15 Retten frifandt i øvrigt Kommissionen.
- 16 Efter en begæring fra Kommissionen herom foretog Retten ved kendelse af 10. november 2015, Trafilerie Meridionali mod Kommissionen (T-422/10 REC, EU:T:2015:857), en berigtigelse af den appellerede dom med henblik på i lyset af de oplysninger, der i denne forbindelse fremgår af den omtvistede afgørelse, og som er gengivet i denne doms præmis 20, mere præcist at afrunde det endelige bødebæbeløb, som Trame blev pålagt. Retten traf således afgørelse om, at den appellerede doms præmis 407 og 408 og domskonklusionens punkt 3 skulle læses således, at denne bøde fastsættes til 3,249 mio. EUR.

Parternes påstande

- 17 Appellanten har nedlagt følgende påstande:
- De dele af den appellerede dom, hvorved anbringendet om, at Trame ikke kan tilregnes club Europe, forkastes, og som vedrører den sanktion, som Trame er blevet pålagt, ophæves, og der gives følgelig appellanten medhold i de påstande, som i denne henseende er nedlagt for Retten. Subsidiært ophæves de nævnte dele af dommen, og sagen hjemvises til Retten.
 - De dele af den appellerede dom, hvorved anbringendet om Trames manglende betalingsevne forkastes, og som vedrører den sanktion, som Trame er blevet pålagt, ophæves, og der gives følgelig appellanten medhold i de påstande, som i denne henseende er nedlagt for Retten. Subsidiært ophæves de nævnte dele af dommen, og sagen hjemvises til Retten.
 - Den del af den appellerede dom, som vedrører beregningen af den bøde, som Trame er blevet pålagt, ophæves, og Domstolen træffer endelig afgørelse i sagen. Subsidiært ophæves den nævnte del af dommen, og sagen hjemvises til Retten.
 - Den appellerede dom ophæves, for så vidt som det heri bestemmes, at Trame bærer sine egne omkostninger i hovedsagen i første instans, og disse omkostninger, eller i hvert fald en del heraf, pålægges Kommissionen.
 - Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.
 - Det fastslås, at Retten har tilsidesat sin forpligtelse til at træffe afgørelse inden for en rimelig frist i overensstemmelse med artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) i den sag, som gav anledning til den appellerede dom.
 - Domstolen træffer enhver anden foranstaltning, som den måtte finde passende.

18 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

- Appellen forkastes.
- Appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appellen

19 Til støtte for appellen har appellanten fremsat fem anbringender. Det første anbringende vedrører en retlig fejl, idet Retten har tilregnet appellanten en deltagelse i club Europe. Det andet anbringende vedrører en retlig fejl fra Rettens side i forbindelse med dens vurdering af spørgsmålet, om appellanten burde være blevet indrømmet en bødenedsættelse på grund af sin manglende betalingsevne. Det tredje anbringende vedrører den metode, som Retten anvendte ved undersøgelsen af den pålagte bøde. Det fjerde anbringende vedrører omkostningerne i sagen i første instans. Det femte anbringende vedrører en tilsidesættelse af chartrets artikel 47, stk. 2, idet Retten ikke afsagde den appellerede dom inden for en rimelig frist.

Det første anbringende

Parternes argumenter

- 20 Appellanten har med sit første anbringende anført, at Retten for at tilregne selskabet den paneuropæiske del af det omhandlede kartel for perioden fra den 9. oktober 2000 til den 19. september 2002 baserede sig, således som det fremgår af den appellerede doms præmis 128-132 samt 144 og 145 på to forhold, nemlig dels, at der under et møde i club Italia den 15. maj 2000 var blevet henvist til club Europe, dels, at to virksomheder, som udelukkende var omfattet af club Europe, nemlig Westfälische Drahtindustrie GmbH og Nedri Spanstaal BV (herefter »Nedri«) samt producenter, som ikke hovedsageligt var interesseret i Italien, nemlig DWK Drahtwerk Köln GmbH og Saerstahl AG (herefter »DWK«), deltog i et møde i club Italia den 9. oktober 2000.
- 21 Appellanten har principalt gjort gældende, at Retten gengav de faktiske omstændigheder urigtigt og anlagde en åbenbart ukorrekt fortolkning af beviserne, idet den fastslog, at Nedri udelukkende havde deltaget i club Europe og ikke i club Italia. Som det fremgår af de dokumenter, der er fremlagt for Domstolen, meddelte Nedri allerede fra juli til september 2000, at selskabet havde til hensigt at indhente de nødvendige tilladelser for salg af dets produkter i Italien. Appellanten kunne derfor anse dette selskab ikke for en deltager i club Europe, men for et tredjeselskab, der havde interesse i at slutte sig til club Italia, med henblik på selskabets snarlige indtræden på det italienske marked.
- 22 Endvidere er den forbindelse, som Retten har fastslået mellem DWK og club Europe, ligeledes resultatet af en urigtig gengivelse af beviserne. Appellanten har fremhævet, at det fremgår af punkt 816 i den omtvistede afgørelse, at DWK drev virksomhed på nationalt område, hvilket forklarer, at Kommissionen tilregnede selskabet hele club Italia, i det mindste for perioden fra den 24. februar 1997 til den 6. november 2000. Det var derfor naturligt, at DWK deltog i mødet den 9. oktober 2000.
- 23 Appellanten har gjort gældende, at den omstændighed, at club Europe blev omtalt ved to lejligheder under mødet i club Italia den 15. maj 2000, en gang eksplicit og en gang implicit, ikke i sig selv, således som det fremgår af den appellerede doms præmis 133-135, er tilstrækkelig til at underbygge, at appellanten tilregnes en deltagelse i club Europe.
- 24 Appellanten har subsidiært anført, at de to forhold, som Retten baserede sig på for at tilregne selskabet kartellets paneuropæiske del, således som de er beskrevet i nærværende doms præmis 20, højst kan give anledning til at konkludere, at selskabet kendte til club Europe. Som det fremgår af præmis 63 i

dom af 4. juli 2013, Kommissionen mod Aalberts Industries m.fl. (C-287/11 P, EU:C:2013:445), og af præmis 42 i dom af 6. december 2012, Kommissionen mod Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778), skal det, for at en virksomhed kan tilregnes en overtrædelse, som den ikke direkte har deltaget i, godtgøres dels, at den havde kendskab til eller med rimelighed kunne forudsige de andre virksomheders adfærd i denne henseende, dels, at den havde til hensigt ved sin egen adfærd at bidrage til de fælles mål, som deltagerne som helhed forfulgte.

- 25 Det er appellants opfattelse, at de forhold, som Retten henviste til, ikke godtgør, at selskabet kendte til eller med rimelig kunne forudsige de andre virksomheders adfærd inden for rammerne af club Europe, eller at det med sin egen adfærd havde til hensigt at bidrage til denne club. Konstateringen i den appellerede doms præmis 144, hvorefter appallanten »kunne have kendskab til club Europes karakter og mål«, følger således af en urigtig gengivelse af beviserne.
- 26 Appallanten har anført, at Rettens urigtige fortolkning i denne forbindelse er så meget desto mere åbenbar, når henses til dels, at markederne uden for Italien ikke havde nogen interesse for selskabet, eftersom det ikke rådede over de nødvendige tilladelser og derfor udelukkende afsatte sit produkt i Italien, dels, at selskabets rolle, herunder inden for club Italia, var marginal.
- 27 Det er appellants opfattelse, at den appellerede dom derfor er behæftet med en fejl i den del, der vedrører den sanktion, som selskabet er blevet pålagt.
- 28 Det er Kommissionens opfattelse, at det er åbenbart, at det første anbringende skal afvises, og at det under alle omstændigheder savner grundlag.

Domstolens bemærkninger

- 29 Det skal for det første hvad angår appellants principale argumenter, således som de er anført i nærværende doms præmis 21-23, fastslås, at appallanten under dække af en urigtig gengivelse af beviserne i virkeligheden tilsigter at opnå, at Domstolen foretager en ny vurdering af de for Retten fremlagte faktiske omstændigheder og beviser vedrørende forbindelserne mellem dels Nedri og club Europe, dels DWK og denne club. Da sådanne argumenter ikke kan antages til realitetsbehandling under appellsagen, skal de afvises.
- 30 Hvad for det andet angår appellants subsidære argumentation, således som anført i nærværende doms præmis 24-26, bemærkes, at appallanten med denne argumentation ikke anfægter Rettens fortolkning af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 24, men derimod den måde, som Retten har anvendt denne retspraksis på i den foreliggende sag.
- 31 Retten henviste således med rette, i den appellerede doms præmis 92, til Domstolens praksis, hvorefter en virksomhed, der har deltaget i en enkelt og kompleks overtrædelse ved egne handlinger, der falder ind under de i artikel 101, stk. 1, TEUF omhandlede begreber aftaler eller samordnet praksis med et konkurrencebegrænsende formål, og som havde til formål at bidrage til gennemførelsen af overtrædelsen i sin helhed, også kan være ansvarlig for de handlinger, som andre virksomheder har foretaget som led i den samme overtrædelse, for så vidt angår hele det tidsrum, hvor virksomheden har deltaget i den, såfremt der er ført bevis for, at virksomheden ved sin egen adfærd havde til hensigt at bidrage til de fælles mål, som deltagerne som helhed forfulgte, og at den havde kendskab til den ulovlige adfærd, som de øvrige virksomheder havde planlagt eller foretaget med de samme mål for øje, eller at den med rimelighed kunne forudse dem, og at den var indstillet på at løbe den dermed forbundne risiko (dom af 6.12.2012, Kommissionen mod Verhuizingen Coppens, C-441/11 P, EU:C:2012:778, præmis 42).

- 32 Efter, som det fremgår af den appellerede doms præmis 108-141, at have foretaget en detaljeret undersøgelse af de oplysninger, som var blevet fremlagt for den vedrørende appellants deltagelse i den omhandlede enkelte overtrædelse, konkluderede Retten dernæst, bl.a. i den appellerede doms præmis 144 og 145, at Kommissionen, henset til disse oplysninger, med rette kunne fastslå, at Trame fra den 9. oktober 2000 »havde til hensigt ved sin egen adfærd at bidrage til de fælles mål, deltagerne som helhed forfulgte, [...], og at Trame havde kendskab til al den øvrige konkurrencebegrænsende adfærd, som andre virksomheder havde planlagt eller udøvede med de samme mål for øje, eller at Trame med rimelighed kunne forudse dem og var indstillet på at løbe den dermed forbundne risiko«.
- 33 Det må fastslås, at appellanten med sin argumentation anfægter den værdi, som Retten tillagde de nævnte beviser, for at rejse tvivl om de konklusioner, som Retten nåede frem til i denne henseende, og med appellants argumentation anmodes Domstolen endnu en gang om at foretage en anden fortolkning af de faktiske omstændigheder og beviserne end den, som Retten foretog inden for rammerne af den bedømmelse af de faktiske omstændigheder, som det alene tilkommer Retten at foretage.
- 34 Heraf følger, at det første anbringende i det hele ikke kan antages til realitetsbehandling og derfor skal afvises.

Det andet anbringende

Parternes argumenter

- 35 Med det andet anbringende har appellanten anført, at Retten begik en retlig fejl, da den ikke forklarede, hvorfor anbringendet fremsat i første instans om Kommissionens tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i forbindelse med bedømmelsen vedrørende nedsættelse af bøderne på grund af manglende betalingsevne blev forkastet
- 36 Appellanten har anført, at selskabet for Retten fremsatte anbringendet om, at Kommissionen ved at indrømme CB og Itas en bødenedsættelse og ved at nægte at indrømme appellanten en sådan nedsættelse, selv om appellants finansielle situation var langt værre end situationen for CB og for Itas, tilsidesatte ligebehandlingsprincippet. Uanset de specifikke argumenter, som blev fremført for Retten i denne henseende, begrænsede Retten sig til i den appellerede doms præmis 391 og 392 at anføre, at Kommissionen med henblik på at afgøre, om betingelserne for anvendelse af kriteriet om manglende betalingsevne var opfyldt, tog hensyn til den finansielle situation for hver af virksomhederne og ikke til den måde, hvorpå virksomhederne havde deltaget i overtrædelsen. Retten foretog ikke nogen analyse af de mange og præcise oplysninger af finansiell og økonomisk art, som appellanten havde fremlagt under sagen.
- 37 Den omstændighed, at Retten ikke behandlede den nævnte argumentation fra appellanten, fremgår også af den appellerede doms præmis 353, hvori Retten urigtigt og delvist gengav den argumentation, som var blevet fremført i denne forbindelse i første instans.
- 38 Appellanten har videre anført, at den appellerede dom derfor er behæftet med en fejl hvad angår den sanktion, som appellanten er blevet pålagt.
- 39 Det er Kommissionens opfattelse, at det andet anbringende er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 40 For så vidt som appellanten med argumentationen fremført inden for rammerne af dette anbringende foreholder Retten at have tilsidesat begrundelsespligten, idet den i den appellerede doms præmis 391 og 392 ikke i tilstrækkeligt omfang tog stilling til argumenterne fremført til støtte for anbringendet fremsat i første instans om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, bemærkes, at det begrundelseskrav, der følger af artikel 296 TEUF, udgør en væsentlig formforskrift, som skal adskilles fra spørgsmålet om, hvorvidt begrundelsen er materielt rigtig, hvilket henhører under realiteten for så vidt angår den omtvistede retsakts lovlighed (dom af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 146 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 Det følger af Domstolens faste praksis, at den pligt til at begrunde domme, der påhviler Retten i medfør af artikel 36 og artikel 53, stk. 1, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, ikke pålægger den at foretage en udtømmende gennemgang af hvert enkelt af de argumenter, der er fremført af parterne i sagen. Begrundelsen kan således fremgå indirekte, forudsat at de berørte parter kan få kendskab til den begrundelse, som Retten støtter sig på, og således at Domstolen kan råde over de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udøve sin prøvelsesret inden for rammerne af en appel (dom af 8.3.2016, Grækenland mod Kommissionen, C-431/14 P, EU:C:2016:145, præmis 38).
- 42 Det må i den foreliggende sag konstateres, at den begrundelse, der fremgår af den appellerede doms præmis 391 og 392, gør det muligt for de berørte parter og navnlig for appellanten at få kendskab til den begrundelse, som Retten støttede sig på, og giver Domstolen adgang til de oplysninger, der er nødvendige for, at den kan udøve sin prøvelsesret inden for rammerne af nærværende appel.
- 43 For så vidt som appellanten foreholder Retten at have begået en retlig fejl ved ikke at tage hensyn til alle de relevante oplysninger, skal alene bemærkes, at selv hvis det antages, at Trame i første instans fremførte argumentationen beskrevet i nærværende doms præmis 35 og 36, og at der kun delvist er blevet redegjort for denne argumentation i den appellerede doms præmis 353, er appellants argumentation under alle omstændigheder ugrundet.
- 44 Eftersom Retten i den appellerede doms præmis 355-390 redegjorde for årsagerne til, at den fandt, at appellanten var i stand til at betale den bøde, som selskabet var blevet pålagt, kunne den således nøjes med at behandle det klagepunkt, som var fremsat for den om tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, idet den i den appellerede doms præmis 391 fastslog, at den finansielle situation for CB og for Itas var forskellig, og at »det var under hensyn til disse forskelle, og ikke til den måde, hvorpå de nævnte virksomheder havde deltaget i overtrædelsen, at Kommissionen [havde fundet], at det var passende at foretage en delvis nedsættelse af de bødebeløb, der var blevet beregnet for at tage hensyn til begge virksomheders manglende betalingssevne«.
- 45 Denne vurdering indeholder imidlertid ingen retlig fejl og synes heller ikke at være behæftet med nogen fejl som følge af en oplysning, som Retten ikke havde taget hensyn til.
- 46 Det andet anbringende er derfor ugrundet og skal forkastes.

Det tredje anbringende

Parternes argumenter

- 47 Med sit tredje anbringende har appellanten gjort gældende, at den appellerede dom ikke indeholder nogen begrundelse i den del, som vedrører beregningen af bøden. Navnlig kan det ikke af ordlyden af denne dom udledes, hvilken beregningsmetode Retten har anvendt ved fastsættelsen af denne bøde. Henset til konstateringen i nævnte doms præmis 398 er det imidlertid rimeligt at antage, at den nævnte metode ikke er den, som Kommissionen selv havde anvendt.

- 48 Fraværet af en tilstrækkelig forklaring bl.a. med hensyn til »vægtningen« af hvert af de relevante faktuelle forhold hindrer appellanten i at foretage en sammenligning mellem dels bødeberegningerne som foretaget af Kommissionen for de andre virksomheder, som er adressater for den omtvistede afgørelse, og som ikke har anlagt sag for Retten, eller som har anlagt et sådant søgsmål og fået deres argumenter vedrørende bøden forkastet af Retten, dels de bødeberegninger, som Retten selv har foretaget, når den har tiltrådt argumenter, der er fremført af andre virksomheder, som er adressater for denne afgørelse, hvilke argumenter minder om de af appellanten fremførte og har bevirket en ændring af bøden. Begrundelsespligten har særlig stor betydning i tilfælde, hvor flere virksomheder pålægges sanktioner for den samme overtrædelse.
- 49 Appellanten har med støtte i den retspraksis, der følger af dom af 16. november 2000, Weig mod Kommissionen (C-280/98 P, EU:C:2000:627, præmis 52-68), og af 16. november 2000, Sarrió mod Kommissionen (C-291/98 P, EU:C:2000:631, præmis 91-100), anført, at der findes flere afgørelser, hvor Domstolen har besluttet, at det var nødvendigt at ophæve Rettens dom, eftersom Retten ved ændringen af bøden havde anvendt en anden beregningsmetode end den, der var anvendt af Kommissionen eller af Retten selv over for andre virksomheder impliceret i den pågældende overtrædelse. Selv om Domstolen allerede har fastslået, bl.a. i præmis 181 i dens dom af 10. juli 2014, Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen (C-295/12 P, EU:C:2014:2062), at Kommissionen ikke er forpligtet til at angive de taloplysninger, der er anvendt ved beregningen af bøden, har den ikke desto mindre fremhævet, at det i det mindste er »ønskeligt«, at mekanismen for fastsættelse af størrelsen af sanktionen angives.
- 50 Den kortfattede henvisning i den appellerede doms præmis 399 til kriterierne vedrørende overtrædelsens grovhed og varighed samt princippet om individuelle straffe er ikke tilstrækkelig til at råde bod herpå, når navnlig henses til den foreliggende sags kompleksitet og antallet af faktorer, der skal tages hensyn til.
- 51 Kommissionen har gjort gældende, at det tredje anbringende er ugrundet.

Domstolens bemærkninger

- 52 Det må på baggrund af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 40 og 41, fastslås, at den appellerede dom opfylder de begrundelseskrav, der påhviler Retten, eftersom Retten i sidstnævnte doms præmis 401-407 gav en detaljeret redegørelse for de faktorer, som den tog hensyn til ved sin afgørelse vedrørende fastsættelsen af bødens størrelse (jf. i denne retning dom af 22.11.2012, E.ON Energie mod Kommissionen, C-89/11 P, EU:C:2012:738, præmis 133).
- 53 Navnlig fastsatte Retten i den appellerede doms præmis 398-408 under udøvelse af sin fulde prøvelsesret størrelsen af den bøde, som skulle pålægges Trame, under hensyntagen til dette selskabs deltagelse i den enkelte overtrædelse. I den appellerede doms præmis 401-405 redegjorde Retten for de omstændigheder, der var kendetegnende for appellants situation, og som den mente var relevante for bl.a. grovheden og varigheden af selskabets deltagelse i denne overtrædelse. Det fremgår af den appellerede doms præmis 406, at Retten ved fastsættelsen af bødens størrelse også tog hensyn til behovet for at sikre, at bøden havde en tilstrækkeligt afskrækkende virkning, og proportionalitetsprincippet.
- 54 Det fremgår ligeledes af den appellerede doms præmis 398-406, at Retten ikke anså sig for bundet hverken af Kommissionens eller af Kommissionens retningslinjer, men at den foretog sin egen vurdering af bødens størrelse under hensyntagen til alle omstændighederne i den foreliggende sag.

- 55 Appellanten kan ikke under disse omstændigheder foreholde Retten at have givet en utilstrækkelig begrundelse, fordi den ikke specifikt redegjorde for den beregningsmetode, som den havde anvendt, eller navnlig præciserede »vægtningen« af hvert af de relevante faktuelle forhold, som den tog hensyn til i denne henseende.
- 56 Det bemærkes således, at det kun er i det omfang, Domstolen måtte finde, at sanktionens størrelse ikke blot er upassende, men også er så vidtgående, at den bliver uforholdsmæssig, at det skal fastslås, at Retten har begået en retlig fejl på grund af den upassende karakter af en bødes størrelse (dom af 10.7.2014, Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, præmis 205 og den deri nævnte retspraksis).
- 57 Den begrundelse, som Retten gav i forbindelse med sin vurdering af bødens størrelse i den foreliggende sag, har imidlertid gjort det muligt for appellanten for Domstolen at gøre gældende, at bøden eventuelt er uforholdsmæssig som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i den foregående præmis, og for Domstolen at udøve sin kontrol.
- 58 På baggrund af ovenstående bemærkninger skal det tredje anbringende forkastes som ugrundet.

Det fjerde anbringende

Parternes argumenter

- 59 Appellanten har anført, at de retlige fejl, som Retten begik, og som er anført i forbindelse med de to første appelanbringender, bevirker, at den konklusion, som Retten nåede frem til i den appellerede doms præmis 411 og 412, og hvorefter hver part skal bære sine egne omkostninger, er behæftet med en fejl.
- 60 Det er Kommissionens opfattelse, at der ikke er nogen grund til at ændre den appellerede dom på dette punkt, eftersom hverken det første eller det andet appelanbringende skal tiltrædes.

Domstolens bemærkninger

- 61 Da dette anbringende afhænger af, om det første og det andet appelanbringende, eller et af disse, tiltrædes, og da disse to anbringender er blevet forkastet, skal dette anbringende forkastes.

Det femte anbringende

Parternes argumenter

- 62 Appellanten har med støtte i den retspraksis, der følger af dom af 12. november 2014, Guardian Industries og Guardian Europe mod Kommissionen (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), anført, at når det er åbenbart, at Retten har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af forpligtelsen i medfør af chartrets artikel 47 til at pådømme den sag, der er indbragt for den, inden for en rimelig frist, kan Domstolen pådømme et erstatningskrav.
- 63 Appellanten er af den opfattelse, at disse betingelser er opfyldt i den foreliggende sag. Navnlig forløb der mellem anlæggelsen af søgsmålet, den 15. september 2010, og datoen for forkyndelsen af den appellerede dom, den 23. juli 2015, næsten fem år, hvilke omfattede en periode med passivitet på mere end to år fra den dato, hvor Kommissionen indgav duplikken, og den dato, hvor Retten meddelte parterne foranstaltningerne med henblik på sagens tilrettelæggelse. Det er appellants opfattelse, at de nævnte forsinkelser er for lange og savner begrundelse.

64 Kommissionen har anført, at det er åbenbart, at det femte anbringende skal afvises, eftersom appellanten, idet selskabet anmoder Domstolen om at fastslå, at Retten har tilsidesat den forpligtelse, der følger af chartrets artikel 47, stk. 2, ikke tilsigter at opnå en ophævelse af den appellerede dom. Selv om Domstolen enkelte gange, i visse domme, i form af et obiter dictum har fastslået, at proceduren for Retten var for langvarig, gav disse konstateringer ikke anledning til selvstændige konstateringer i konklusionen i disse domme. Endvidere er situationen i den foreliggende sag en anden, idet appellanten til støtte for en sådan anmodning om en selvstændig konstatering har formuleret en specifik påstand og fremsat et ligeledes specifikt anbringende.

Domstolens bemærkninger

65 For så vidt som appellanten har anmodet Domstolen om at træffe afgørelse med hensyn til selskabets påstand om erstatning for det tab, som er lidt på grund af Rettens tilsidesættelse af chartrets artikel 47, stk. 2, bemærkes, at en tilsidesættelse fra en af Unionens retsinstansers side af dens forpligtelse ifølge denne bestemmelse til at pådømme de sager, som den får forelagt, inden en rimelig frist, bør imødegås med, at der indbringes et erstatningssøgsmål for Retten, idet et sådant søgsmål udgør en effektiv afhjælpning. En påstand om erstatning for det tab, der er forårsaget af Rettens manglende iagttagelse af en rimelig sagsbehandlingstid, kan således ikke forelægges direkte for Domstolen inden for rammerne af en appel, men skal indbringes for Retten selv (dom af 26.11.2013, Gascogne Sack Deutschland mod Kommissionen, C-40/12 P, EU:C:2013:768, præmis 89 og 90, dom af 26.11.2013, Groupe Gascogne mod Kommissionen, C-58/12 P, EU:C:2013:770, præmis 83 og 84, og dom af 10.7.2014, Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, præmis 66).

66 Retten, der er kompetent i medfør af artikel 256, stk. 1, TEUF, er, hvor den får indbragt et erstatningskrav, forpligtet til at tage stilling til et sådant krav i en anden sammensætning end den, der behandlede den sag, som gav anledning til den procedure, hvis varighed kritiseres (dom 26.11.2013, Gascogne Sack Deutschland mod Kommissionen, C-58/12 P, EU:C:2013:770, præmis 90, og af 10.7.2014, Telefónica og Telefónica de España mod Kommissionen, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, præmis 67).

67 Når det er sagt, kan Domstolen, når det, idet det ikke er nødvendigt, at parterne fremlægger oplysninger i denne henseende, er åbenbart, at Retten har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af forpligtelsen til at pådømme sagen inden for en rimelig frist, fastslå dette (dom af 9.6.2016, Repsol Lubricantes y Especialidades m.fl. mod Kommissionen, C-617/13 P, EU:C:2016:416, præmis 100 og den deri nævnte retspraksis).

68 Dette er ikke tilfældet i den foreliggende sag. I den foreliggende sag er parternes fremlæggelse af supplerende oplysninger nødvendig, for at Domstolen kan udtale sig om den urimeligt lange varighed af proceduren for Retten.

69 Henset til de foregående betragtninger skal det femte anbringende derfor forkastes.

70 Det fremgår af samtlige de foregående betragtninger, at appellen skal forkastes i sin helhed.

Sagens omkostninger

71 I henhold til artikel 184, stk. 2, i Domstolens procesreglement træffer Domstolen afgørelse om sagens omkostninger, såfremt appellen forkastes.

⁷² I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger, og appellanten har tabt sagen, bør appellanten pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Sjette Afdeling):

1) Appellen forkastes.

2) Trafilerie Meridionali SpA betaler sagens omkostninger.

Underskrifter